

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS
SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

	Republika e Kosovës Republika Kosovo Republic of Kosovo KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS SUDSKI SAVET KOSOVA KOSOVO JUDICIAL COUNCIL	
N.B.No.	01 / 523	
DAT.DT.	13.04.2022	
	PRISHTINË - A	

SAVETODAVNI KOMITET ZA SUDSKU ETIKU

SKSE. Br. 1/2022.

Savetodavni komitet za sudsku etiku, na osnovu člana 9. u vezi sa članom 10. Pravilnika br. 01/2022. o osnivanju Savetodavnog komiteta za sudsku etiku (SKSE), na sastanku održanom 13. aprila 2022. na sopstvenu inicijativu izdaje sledeće:

SAVETODAVNO MIŠLJENJE

-O primenljivim etičkim standardima, u slučaju jednakosti strana, pri razmatranju sudskih predmeta prema prioritetu i redosledu njihovog upisivanja u sudu

I. Iznošeno etičko pitanje

Sudski savet Kosova (SSK) je usvojio Kodeks profesionalne etike za sudije, odlukom br. 01/238, od 17.08.2016. Jedan od standarda predviđenih ovim kodeksom je i „jednak tretman stranaka u sudskom postupku“, po kome sudija tokom svog rada poštuje jednakost stranaka u postupku prepoznavajući i poštujući različitosti u društvu, a koje se naročito odnose na rasu, boju kože, pol, versku pripadnost, nacionalno poreklo, itd. U okviru ovog načela, pravila ponašanja predviđena Etičkim kodeksom (tačka 3), ne dozvoljavaju sudiji da postupa i rešava predmete selektivno, već zahtevaju maksimalnu posvećenost sudija da iste tretiraju prema prioritetu definisanom zakonom kao i po redosledu njihovog upisivanja u sud. U poslednje vreme ispoljena je zabrinutost građana, medija, ali i nevladinih organizacija, kao i međunarodnih organizacija koje prate rad pravosudnog sistema na Kosovu, kroz objavljivanje izveštaja monitoringa sudova Republike Kosova, uočen je selektivan pristup od strane sudija

pri razmatranju sudskih predmeta. S tim u vezi, ocenjuje se da je ovakav selektivan pristup pri rešavanju sudskih predmeta, direktno uticao i nastavlja da utiče na smanjenje poverenja i očekivanja javnosti u sudsku vlast. Njihovo objavljivanje podstaklo je Savetodavni komitet za sudsku etiku (SKSE) da se u okviru svog savetodavnog mandata ozbiljno i hitno pozabavi ovim pitanjem, kako bi putem izdavanja jednog savetodavnog mišljenja, obavestio sudije o njihovim ustavnim, zakonskim i etičkim obavezama, u pogledu jednakog tretiranja strankama i rešavanju sudskih predmeta prema prioritetu definisanom zakonom i po redosledu njihovog dolaska u sud.

II. Opšta zapažanja

Efikasno i nezavisno sudstvo zahteva visoke standarde i visoki integritet sudija, kako bi ispunili svoju misiju koja se odnosi na sprovođenje pravde. S obzirom na to, poštovanje pravila ponašanja od strane sudija tokom vršenja ove funkcije, direktno utiče na garanciju vladavine prava.

Poverenje javnosti i poštovanje sudstva su garancija o efikasnim sistemu sudstva, te ponašanje sudija u njihovim profesionalnim aktivnostima građani smatraju bitnim za kredibilitet suda. U tom pogledu, važno je da sudije razumeju ne samo ograničenja koja je zakon postavio tokom vršenja njihove dužnosti, već i standarde ponašanja koje su dužni da poštuju. U tom smislu, uloga sudija je da služe građanima, kroz rešavanje sudskih pitanja u skladu sa zakonom, garantirajući jednak tretman za sve stranke¹.

Ugled sistema sudstva je od suštinskog značaja u demokratskom sistemu pravne države, gde sudstvo vrši nezavisno svoju vlast. Procenjuje se da je ponašanje sudija usko povezano sa povećanjem poverenja u integritet sudstva u celini. Ovo postignuće bi bilo ugroženo u slučaju da sudija svesno ili nesvesno dozvoli pojavu predrasuda o načinu na koji isti obavlja svoju funkciju. Sudija svojim ponašanjem direktno utiče na povećanje poverenja javnosti u sudski sistem. Dakle, sudija ni u kom slučaju ne treba da dozvoli da opterećenje poslom ili vremenski rokovi utiču na sprovođenje pravde, narušavajući jednakost stranaka u sudskom postupku².

Sudije kao u svakom pravnom sistemu i u našem sistemu sudstva imaju ključnu i nezamenljivu ulogu u obezbeđivanju jednakih vremenskih standarda prilikom rešavanja svojih predmeta u sudskim postupcima. Uloga sudija je da služe građanima rešavajući njihove sudske predmete u skladu sa propisima uz poštovanje istih vremenskih standarda za sudske predmete iste oblasti nadležnosti. Sudije svojim efikasnim i transparentnim radom obezbeđuju povećanje poverenja javnosti u sistemu sudstva, i obrnuto, u nedostatku efikasnog i transparentnog rada, poverenje javnosti u pravdi biva oslabljeno. Dakle poverenje javnosti se smatra ključnim pitanjem, za postizanje odgovornog, transparentnog i efikasnog sistema sudstva.

¹ Komentar "Načela Bangalora o ponašanju sudija".

² Na isto mesto, Komentar "Načela Bangalora o ponašanju sudija".

1. Međunarodni standard o jednakim tretmanu stranaka u sudskom postupku

Načela sudskog ponašanja, usvojena u Bangaloru, Indija 2002. godine³, predstavljaju najpotpuniji međunarodni instrument, koji je poslužio kao referencija za ovo pitanje, kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom planu. Ova načela su definisana kao osnovne vrednosti kojima treba da se vodi svaki sudija prilikom vršenja njegove ili njene funkcije. Ista načela (*nezavisnost, nepristrasnost, integritet, korektno ponašanje sudije, jednakost, kao i kompetentnost, profesionalizam i korektnost*), ugrađena su kao osnovne vrednosti u Etičkom kodeksu i profesionalnom ponašanju sudija, koje je Sudski savet Kosova usvojio. U vezi sa iznetom etičkom pitanju, načela Bangalora utvrđuju sledeće: „*Obezbeđivanje jednakosti pred sudovima je osnovno načelo za pravilno obavljanje sudskih funkcija. Sudija mora osigurati/garantovati jednak tretman svih pojedinaca, izbegavajući svaku vrstu diskriminacije*”.

Tokom pripreme mišljenja, SKSE je pregledao i uzeo u obzir nekoliko drugih međunarodnih dokumenata, koji se odnose na navedeno etičko pitanje, a posebno: „Osnovna načela nezavisnosti sudstva“ Ujedinjenih nacija (1985)⁴, Preporuku br. R (94) 12. Komiteta ministara Saveta Evrope o nezavisnosti, efikasnosti i ulozi sudija; Evropski akt o statutu sudija (1998) (DAJ/DOC(98)23); Kodeks ponašanja sudija, nacrt iz Bangalora, Mišljenje br. 3. Savetodavnog veća evropskih sudija, SKSE (2002) Op. broj 3, od 19. novembra 2002. itd. Svi ovi međunarodni dokumenti u svom sadržaju posebnu pažnju posvećuju odgovornostima sudije za jednak tretman stranaka u sudskom postupku, što se nadovezuje i na njihovu obavezu za razmatranje predmeta na osnovu prioriteta i vremena njihovog dolaska u sud.

S tim u vezi, i Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i sloboda (EKLJP), direktno sprovedena na Kosovu kroz članom 22. Ustava Republike Kosovo, u članu 6. predviđa: „*Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom*”.

Polazeći od značaja jurisprudencije Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) i standarda ovog suda u pravnom poretku Kosova, u smislu pitanja koja se razmatra, važno je istaći neke sudske odluke iz jurisprudencije ESLJP-a⁵. S tim u vezi, član 6. EKLJP-a zahteva da se postupak vodi u „*razumnom roku*“. Zahtevajući da se postupak vodi u „*razumnom roku*“, ESLJP u predmetu „*H protiv Francuske*“ naglašava važnost sprovođenja pravde bez odlaganja, dok suprotno od toga može samo da ugrozi njenu efikasnost i kredibilitet⁶. Kao rezultat garantovanja prava građana na suđenje u razumnom roku, ESLJP u predmetu *Stogmuler protiv Austrije*, između

³ Načela Bangalora o ponašanju sudija (2002).

⁴ Ponovno razmatrano u novembru 2002. godine da bi se preobrazilo u „Načela Bangalora o pravilnom ponašanju sudija”.

⁵ Na Kosovo se to primenjuje kroz član 53. Ustava Republike Kosovo, koji utvrđuje da: „*Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.*”

⁶ H protiv Francuske, 24. oktobar 1989, stav.58.

ostalog, utvrdio je da pravo na suđenje u razumnom roku, garantuje i štiti sve strane u sudskom postupku od drugih proceduralnih kašnjenja⁷.

2. Lokalni pravni propisi u jednakom tretiranju stranaka u sudskom postupku

KVES konstatuje da je u Republici Kosovo doneta adekvatna zakonska regulativa koja reguliše obavezu sudova, odnosno sudija, da ravnopravno i bez diskriminacije postupaju prema svim sudskim strankama. Takva obaveza za sudije u okviru principa ravnopravnosti stranaka, postoji u postupanju u predmetima po zakonskim prioritetima, ali i njihovom rešavanju po redosledu registracije u sudu, a ne na selektivan način.

U funkciji navedenog, Ustav Republike Kosovo (*član 21. stav 2. i 3., član 22. i član 24. stav 1.*), relevantni zakoni u različitim oblastima (*krivični, građanski, upravni, privredni, itd.*), Zakon o Disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca i Kodeksu profesionalne etike sudija, predviđaju odredbe koje regulišu odgovornosti i dužnosti javnih organa, uključujući sudije u vršenju sudijske funkcije, uključujući blagovremeno rešavanje i jedano postupanje prema strankama u sudskom postupku.

Takođe i Zakon o sudovima (Zakon br. 06/L-054), u odredbi člana 7. st. 1, između ostalog, obavezuje sudove i sudije da „*podjednako tretiraju sva lica, niko ne može biti diskriminisan na osnovu rase, boje, pola, jezika, vere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, pripadnosti bilo kojoj zajednici, imovine, ekonomskog stanja, socijalnog stanja, seksualne orijentacije, rođenja, ograničenih sposobnosti ili drugog ličnog statusa.*”. Dok stav 2. ovog člana predviđa da: „*Svako ima jednak pristup sudovima i nikome ne sme biti uskraćeno pravo na pravično suđenje u skladu sa zakonitom redovnom procedurom ili pravom jednake zaštite prava. Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na pravično suđenje u razumnom roku.*”. Ovako izričito i direktno definisanje ovih odredaba ovog zakona, koji takođe garantuje i primenu principa ravnopravnosti stranaka, ne ostavlja prostor sudijama da primenjuju praksu nejednakog tretmana stranaka u sudskom postupku, uključujući i tretiranje njihovih pitanja u vremenskom aspektu.

Kodeks profesionalne etike sudija, sačinjen u skladu sa gore navedenim međunarodnim standardima, zahteva od sudija da pored poštovanja i primene drugih principa kao što su nezavisnost, nepristrasnost, integritet itd., da striktno primenjuju princip jednakosti stranaka u sudskom postupku. S tim u vezi, član 3.2. Kodeksa sudijske etike na Kosovu zahteva od sudije da obezbedi jednako tretiranje stranaka u postupku, bez ikakve diskriminacije. Dok član 5.2 ovog kodeksa propisuje da su sudije dužne da organizuju rad suda na efektivan i efikasan način. Odgovornost sudije da razmotri predmete ima prednost nad svim ostalim aktivnostima sudije.⁸ To, između ostalog, znači i osiguranje principa jednakog vremena čekanja stranaka tokom deljenja tražene pravde.

⁷ Stögmüller protiv Austrije, 10. novembar 1969, stav. 5.

⁸ Član 5.1. Kodeksa profesionalne etike za sudije.

III. Činjenice o pokrenutom etičkom pitanju

KVES ocenjuje da se sudski sistem Kosova godinama suočava sa mnogim problemima i teškoćama, koji su uticali i utiču na to da nemamo efikasan sudski sistem. Dok je jedan od problema sudskog sistema nedostatak dovoljnog broja sudija na dužnosti, ali i drugih resursa (*nedostatak stručnog i administrativnog osoblja, ali i finansijskih sredstava*). To je uticalo na stalno povećanje radnog opterećenja sudija sa nesavladivim brojem predmeta. Kao rezultat toga, nenamerno ili zbog nemara, u velikoj meri su ugrožena prava stranaka u postupku, koje s pravom očekuju i traže pravdu od sudova Kosova, da se njihovi predmeti reše u razumnom roku. Dakle, očigledno je da stranke godinama čekaju pravdu koju traže od sudova Kosova.

KVES je svesno i prihvata činjenicu da se većina sudija u sudskom sistemu, pored velikog obima predmeta, suočava i sa brojnim preprekama i poteškoćama materijalne, proceduralne i kadrovske prirode, koje dodatno opterećuju ionako tešku situaciju. Međutim, ovi problemi, koji postoje godinama i koji se rešavaju sporo, ne mogu biti razlog ili povod da sudije svoje ustavne i zakonske obaveze ne obavljaju efikasno, u smislu obezbeđivanja ravnopravnog tretiranja stranaka, u vremenskom smislu deljenja pravde. Sve stranke koje podnose zahteve za ostvarivanje svojih ustavom i zakonom zagarantovanih subjektivnih prava u sudovima Kosova, na osnovu zakonodavstva na snazi su ravnopravne, o čemu i sudije u svom radu imaju ustavnu, zakonsku i etičku obavezu da postupaju na takav način da one (stranke) osećaju da ih sudovi i sudije Republike Kosovo tretiraju jednako, a ne selektivno.

Puno poštovanje ovog principa, KVES smatra veoma važnim, jer direktno utiče na povećanje poverenja javnosti u sudsku vlast, koje poverenje ne samo da je potrebno sudskom sistemu, već je imperativno da to kosovsko sudstvo ostvari.

KVES ocenjuje da se na osnovu statističkih podataka koje SSSK svake godine obrađuje za sudove Republike Kosovo, proizilazi da još uvek postoji veoma veliki broj nerešenih predmeta, koji pripadaju svim oblastima, a za koje stranke godinama čekaju na njihovo rešavanje. S tim u vezi, SSK je, kao što je poznato, pre nekoliko godina usvojio Strategiju za rešavanje starih predmeta. Stari predmet u smislu ovog usvojenog dokumenta SSK-a, smatrao se predmetom koji je registrovan i koji nije rešen u roku od dve godine od trenutka kada je stigao u sud.

KVES je na osnovu statističkih podataka SSK-a⁹, ali i na osnovu nalaza izveštaja o praćenju rada sudova od strane lokalnih nevladinih organizacija¹⁰ i međunarodnih organizacija, proizašlo je da je u većini sudova, kao i na gotovo svim nivoima, utvrđena štetna praksa i koja nije u skladu sa zakonskim propisima i Etičkim kodeksom. Takva praksa se odnosi na selektivno rešavanje sudskih predmeta, povređujući princip ravnopravnosti stranaka u sudskom postupku. Na ovaj način, rešavanje novih predmeta pre starih predmeta (*osim predmeta koji*

⁹ Na osnovu statističkih podataka SSSK-a, trenutno je u sudovima Kosova, nerešeno oko 39732 predmeta u krivičnoj oblasti, od kojih je 16816 starijih od dve godine, a 85087 predmeta u građanskoj oblasti od kojih je 28651 starijih od dve godine.

¹⁰ Izveštaj o nadgledanju, "Građansko pravo za 2019. god.", koji je objavio Kosovski institut za pravosuđe, novembar 2020.

imaju prioritet po zakonu), i nejednako rešavanje predmeta po vremenu njihovog prijema u sud, direktno je uticalo na negativnu percepciju javnosti i poverenju na kosovsko sudstvo.

Ova praksa, koja nema zakonsku podršku, svakako ne služi interesima i ciljevima sudskog sistema, da izgradi nezavisan, verodostojan, odgovoran i transparentan sistem, koji treba da služi jačanju vladavine prava na Kosovu i izgradnji pravne države. Čak se može reći da ova praksa direktno utiče na kršenje principa jednakog tretiranja stranaka u vremenskom smislu deljenja tražene pravde. Takve prakse koje su ocenjene kao štetne narušavaju načelo jednakosti strana u sudskom postupku, treba ih po svaku cenu sprečiti u budućnosti ¹¹.

SKSE, prepoznaje činjenicu da neki stari predmeti možda neće biti u mogućnosti da se tretiraju na vreme zbog proceduralnih problema koji mogu nastati u postupku, nemogućnosti obezbeđenja prisustva stranaka, problema sa adresama ili brojnih drugih proceduralnih problema, ali nemaju svi predmeti takve probleme, ipak se godinama ne razmatraju ili se biraju selektivno. Dalje, SKSE je svestan da je na osnovu relevantnih zakona u različitim nadležnostima, zakonski prioritet rešavanja nekih slučajeva hitne prirode (*privremene mere, nasilje u porodici, radni sporovi, smetanje državnine, itd.*) međutim, ove slučajevi ne čine celinu problema nerešenih starih predmeta.

SKSE ocenjuje da u mnogim oblastima postoji veliki broj predmeta koji imaju status starog predmeta, pre svega imovinskih, koji godinama u sudstvu iz različitih razloga ostaju nedovršeni. U međuvremenu, statistika pokazuje da se u mnogim sudovima na Kosovu nastavljaju rešavati noviji predmeti, noviji po godini prijema u sudu. Ovo je suština pitanja koje SKSE želi da reši kroz ovo savetodavno mišljenje.

IV. Nalazi i preporuke

SKSE smatra da je Zakon o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca, br. 06/L-057, u članu 5.2, pod tačka 2.2 definisao kao povredu dužnosti sudije, ako sudija: „*ne tretira stranke u postupku propisanom zakonom...*“ . Prema oceni SKSE, ova zakonska odredba obuhvata sve moguće povrede koje sudije mogu počinuti u vršenju svojih dužnosti, uključujući povrede u kontekstu ili oblasti jednakog tretmana stranaka u vremenskom aspektu, u postupku deljenja pravde koju su oni zatražili od nadležnog suda. Sasvim je jasno da je Zakonodavac ovom zakonskom odredbom imao nameru da strankama pruži odgovarajuću pravnu zaštitu tokom njihovog postupanja u sudskom postupku.

Sa druge strane, Kodeks profesionalne etike za sudije usvojen od strane SSK-a dana 17. avgusta 2016. u članu 3. stav 1. je izričito utvrdio da “*Sudija tokom svog rada poštuje jednakost stranaka u postupku prepoznajući i poštujući različitosti u društvu, a koje se naročito odnose na rasu, boju kože, pol, versku pripadnost, nacionalno poreklo, seksualno opredeljenje, lica za posebnim*

¹¹ Iz nalaza za izradu ovog mišljenja identifikovan je veliki broj slučajeva kada stranke godinama (5. i više godina) čekaju da njihove predmete reši sud, ali i mnogi drugi slučajevi kada stranke u kratkom roku (u roku od 1. godine ili čak manje) dobiju sudsku odluku o svom predmetu od suda.

potrebama, starosnu dob, bračni status, socijalni i ekonomski status i druge kriterijume, i odnosi se prema svim osobama s kojima ima profesionalne kontakte s jednakim poštovanjem”.

Ova potpuno razumljiva definicija ove odredbe Kodeksa profesionalne etike sudija veoma je jasno i direktno predvidela etičku odgovornost sudije, da obezbedi što je moguće više jednak tretman za stranke u sudskom postupku. Etički kodeks, slično navedenom zakonu, zadužuje sudiju etičkom odgovornošću, u pogledu poštovanja i primene načela ravnopravnosti stranaka, sa posebnim akcentom na tretman predmeta prema vremenu dolaska u sud, isključujući selektivni izbor istih.

Ova ravnopravnost stranaka ne samo da mora biti potpuna, bez pravljenja ikakve razlike po bilo kom osnovu (*čak i u pogledu vremena postupanja u predmetima*), već mora biti efektivna i vidljiva jednakost i za druge, jer na taj način jača i poverenje javnosti u sudstvu. S tim u vezi, glavnu pravnu i etičku odgovornost za jednak tretman stranaka u sudskom postupku (uključujući i postupanje predmeta prema vremenu dolaska u sud), snosi sudija koji vodi sudski postupak, za predmete sa kojima on je zadužen.

Ova odgovornost van konkretnog sudskog postupka, u pogledu upravljanja, nadzora, ali i odgovornosti, takođe pada na predsednika suda i nadzorne sudije. Rukovodstvo suda ima rukovodeće obaveze, u smislu obezbeđivanja uslova za rad, ravnomerne raspodele predmeta sudijama, ali i ravnomerne raspodele raspoloživih ljudskih resursa u sudu (stručnog i pomoćnog osoblja), pružanja stručne podrške i administrativne sudiji. Pored toga, uprava suda, u skladu sa svojim ovlašćenjima i odgovornostima utvrđenim Zakonom o sudovima, ali i Zakonom o disciplinskoj odgovornosti sudija (kao nadležni organ), ima obavezu da kontinuirano prati rad sudija, u odnose na sprovođenje načela jednakog tretmana stranaka u sudskom postupku, kao i obrađivanju predmeta prema vremenu dolaska u sud. S druge strane, u svim slučajevima u kojima je evidentno da sudije, uprkos zakonskom i etičkom upozorenju i obavezama, i dalje nejednako tretiraju stranke u sudskim postupcima, kao i da selektivno sude, onda se ovo pitanjem treba pozabaviti u skladu sa odredbama Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i Kodeksa profesionalne etike sudija.

U ovom pravcu, pored odgovornosti sudije i predsednika suda, naravno, SSK u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim obavezama treba da preuzme odgovornost u izradi politika za efikasno delovanje sudova, usvajanjem podzakonskih akata i strateških planova, koji će funkcionisati u cilju ispunjavanja uslova za rad sudova, odnosno sudija (*obezbeđivanje uslova za rad, obezbeđenje adekvatnih ljudskih resursa-stručnih saradnika i drugog administrativnog osoblja i itd.*) i njihovo podjednako zaduživanje, u skladu sa mogućnostima. S tim u vezi, neophodno je da SSK uspostavi adekvatne mehanizme nadzora i odgovornosti u cilju sprovođenja principa jednakosti stranaka na sudu, kao i postupanja predmetima prema vremenu dolaska u sud, a ne selektivno. Dok je jedan od ovih mehanizama koji bi pozitivno uticao na primenu ovog principa, uključivanje posebnog kriterijuma u pravilniku za vrednovanje radnog učinka sudija, koji se odnosi na tačno pružanje podataka za ravnopravno tretiranje stranaka od strane sudije, kao i obrađivanje predmeta prema vremenu njihovog dolaska u sud. Da bi se postiglo poštovanje i primena ovog načela, SSK treba da uspostavi poseban mehanizam nadzora i odgovornosti za sudije i predsednike sudova, tako da u svim slučajevima gde postoje

dokazi o nemaru i selektivnom rešavanju predmeta od strane sudija, to ima uticaj kasnije u slučajevima kada se prijave za unapređenje.

V. Zaključci

Sudije u svim sudskim instancama imaju ustavnu, zakonsku i etičku odgovornost u pogledu poštovanja načela jednakosti stranaka u sudskim postupcima. Pored toga, sudija ima obavezu da sve strane u postupku tretira jednako i bez ikakve diskriminacije. To znači da sudije moraju tretirati predmete prema redosledu i hronologiji njihovog evidentiranja u sudu. Poštovanje ovog načela, efikasno obezbeđuje jednak tretman stranaka u sudskom postupku, uključujući i vremenski aspekt sprovođenja pravde.

Sudije ne treba da pokazuju selektivan pristup i nejednak tretman stranaka, rešavajući nove predmete u odnosu na stare, osim ako je prioritet određen zakonom ili odlukom SSK-a. Sudije koje postupaju na ovaj način krše pravila Kodeksa profesionalne etike sudija i treba da odgovaraju SSK-u.

Svako svesno ili nezakonito odstupanje od poštovanja ovog principa smatra se povredom zakonskih i etičkih dužnosti sudije, dok se ovakvo ponašanje sudije smatra suprotnim članu 5.2 stav 2.2 Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužioca, br. 06/L-057, kao i član 3. stav 1. Kodeksa profesionalne etike sudija.

**Predsednik Komiteta,
Muhamet Rexha**
